

Filosofie

- Filosofie is een Griekse term die betekent liefde voor-, of begeerte naar kennis en wijsheid. In de geschiedenis van de westerse filosofie wordt het begin van de filosofie veelal beschreven als het begin van het rationele denken. Het woord stamt van ongeveer 800 BCE.

Maieutiek 2016-college-10

Descartes als schanier

- In het westen kennen we de combinatie van de rationele verklaring van de werkelijkheid en een geloof dat, wanneer we dat al aanhangen, de grond van onze moraliteit is. Vanaf de 17de eeuw zien we dit model tot stand komen. Dit voor ons normale model vertroebelt evenwel ons denken over andere religies en de cultuur waarin we die vinden.

Maieutiek 2016-college-10

Religie en geloof

- Religie dient als verklareingsmodel en leidt tot gedrag. Geloof is het vertrouwen dat men stelt in de verbinding met dat wat men ziet als verklareingsgrond.

Na Descartes onderzoekt het westen uitspraken over geloof op een rationele manier. Religie wordt vervangen door rationaliteit als verklareingsmodel.
(zie verder de linkjes op onze website)

Maieutiek 2016-college-10

Mens zoekt zin

- Ten eerste is er een behoefte aan een verklareingsmodel over de oorsprong van de wereld, de natuur en de mens;
- Er ontstaat een scheiding tussen goed en kwaad die van een andere orde is dan het strikte overleven;
- Introspectie wordt belangrijker.

Maieutiek 2016-college-10

De kloof

- De wereld zoals die is
- De wereld zoals die zou moeten zijn
- De positie van de mens daarin;
- Is het lijden zinloos, of juist een leermoment?
- Kunnen we iets uitrichten als mens of niet?

Maieutiek 2016-college-10

Denken of doen?

- Waar moeten we onze aandacht aan schenken?
- Kennis en zelfkennis
- Doen en maakbaarheid
- Loslaten
- Mededogen

Maieutiek 2016-college-10

De niet westerse lijn in de filosofie

- Verschillende leefwijzen in theorie vervat.
- Kennistheorie en handelingsaanwijzingen.
- Na Descartes overdraagbare herhaalbare toetsbare wetenschap, ook filosofie zoekt theorievorming tot 20ste/21ste eeuw (begint bij levensfilosofie)
- Niet westerse academische denken neemt de westerse filosofie serieus, vaak ten koste van eigen theorievorming. Andersom is dat minder het geval.

Maieutiek 2016-college-10

Buiten de filosofie

- Boeddhisme, hindoeïsme en confucianisme en taoïsme krijgen veel aandacht in westen, maar vooral als leefwijze.
- Aandacht voor spiritualiteit, denkwijze is weinig systematisch en vooral eclecticisch.
- Christelijke denken zit vervat in onze canon, de andere denkwijzen niet.
- Andere ook op metafysica georiënteerde denkwijzen komen moeilijk in onze canon binnen.

Maieutiek 2016-college-10

Voorbeeld Kyotoschool

- Kitaro Nishida (1870–1945) belangrijke oprichter van deze Japanse school. Kyotoschool heet zo sinds 1970
- <http://plato.stanford.edu/entries/kyoto-school/>
- *"Als je over filosofie denkt volgens de opvatting van Kant en Hegel, dan is er geen sprake van filosofie in Japan. Maar als je het tegen de achtergrond van de filosofie van Augustinus en Kierkegaard beschouwt, dan heeft Japan een rijke filosofische geschiedenis."* (Abe)

Maieutiek 2016-college-10

Problemen

- Vrijheid
- Creativiteit
- Gelijkheid
- Waarheid
- Maakbaarheid
- Kritiek

Maieutiek 2016-college-10

Kansen

- Paradigma verandering maakt herziening nodig van de denkwijze van Descartes en de daarop gebaseerde filosofische grondslagen.
- Mondialisering maakt dat we samenwerken en samenleven dat maakt uitwisseling van ideeën waarschijnlijk.
- Media en de verspreiding van het Engels als gedeelde taal lossen het communicatiegebrek op.

Maieutiek 2016-college-10